

Hol skola, Lena skola
Vårgårda kommun
447080 Vårgårda

2010-03-09
1 (17)
Dnr 43-2009:3983

Skolbeslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn av Hol skola och Lena skola
i Vårgårda kommun

Rektorerna vid Hol skola och Lena skola

Vårgårda kommun

447 80 Vårgårda

Tillsyn i Hol skola, Lena skola

Förskoleklass, grundskola årskurserna 1-6 och obligatorisk särskola

Helhetsbedömning och beslut

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som Hol skola och Lena skola samt Vårgårda kommun skickat in, de verksamhetsredogörelser de lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten.

Vid Skolverkets utbildningsinspektion år 2003 framkom att formerna för elevinflytande behövde utvecklas ytterligare, det saknades dokumenterad uppföljning av elevernas kunskapsutveckling i övriga ämnen, förutom svenska, engelska och matematik. Det fanns utrymme för att förbättra måluppfyllelsen genom att utveckla arbetet med kvalitetsredovisningen för att granska och förbättra verksamhetens kvalitet och att skolan kunde öka användningen av datorer i undervisningen.

Skolinspektionen konstaterar att datoranvändningen vid skolorna har ökat. Dokumentation av elevernas kunskapsutveckling har blivit bättre i och med att skriftliga omdömen ges. I övrigt kan Skolinspektionen konstatera att ett flertal av de brister och utvecklingsområden som fanns vid tidigare inspektion fortfarande utgör områden där förbättringar måste ske.

Vid Hol skola bedömer Skolinspektionen att målen i läroplanen och kursplanerna uppfylls huvudsakligen. Vid Lena skola gör Skolinspektionen bedömningen att åtgärder behövs så att alla elever ges förutsättningar att nå lägst målen för utbildningen. Det har framkommit att kvalitetsarbetet inte omfattar dokumenterad analys och bedömning av måluppfyllelsen vid respektive skola. Vid Lena skola använder man inte fullt ut behö-

rig personal i undervisningen. Arbetet med individuella utvecklingsplaner (IUP) är väl integrerat i den regelbundna undervisningen. Skolinspektionen uppfattar att eleverna har bra överblick över sin egen måluppfyllelse främst i svenska, engelska och matematik. Elevinflytandet i övrigt är inte tillfredsställande och eleverna deltar exempelvis inte i framtagandet av ordningsregler. Skolinspektionen fann vid besöket inga ytterligare tecken på att denna brist skulle medföra att skolan inte utgör en trygg lärandemiljö.

Skolinspektionen har i tillsynen av Hol skola identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Rektorerna tar inte ansvar för att skolans resultat utvärderas regelbundet. (2 kap. 6 § grundskoleförordningen och Lpo 94, 2.8 rektors ansvar)
- Rektorerna och lärare arbetar inte aktivt för att öka elevernas möjligheter till inflytande över utbildningens utformning. (4 kap. 2 § skollagen och Lpo 94, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande)
- Ordningsreglerna är inte förankrade, efterlevs inte i tillräcklig omfattning och är inte anpassade efter skolans förhållande. (6 kap. 8 b § grundskoleförordningen)
- Alla lärare tar inte ansvar för att de regler som är fastställda för skolan följs. (Lpo 94, 2.1 Normer och värden)
- Skolan saknar en plan mot kränkande behandling som uppfyller kraven. (14 a kap. 8 § skollagen)

Bedömningarna redovisas i bilaga 2

Skolinspektionen har i tillsynen av Lena skola identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Skolan ger inte alla elever förutsättningar att lägst nå målen för utbildningen. (Lpo 94, 2. Mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper)
- Skolans pedagogiska personal har inte alltid utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver. (2 kap. 3 § skollagen)
- Rektorerne tar inte ansvar för att skolans resultat utvärderas regelbundet. (2 kap. 6 § grundskoleförordningen och Lpo 94, 2.8 rektors ansvar)
- Rektorerne och lärare arbetar inte aktivt för att öka elevernas möjligheter till inflytande över utbildningens utformning. (4 kap. 2 § skollagen och Lpo 94, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande)
- Ordningsreglerna är inte förankrade, efterlevs inte i tillräcklig omfattning och är inte anpassade efter skolans förhållande. (6 kap. 8 b § grundskoleförordningen)
- Alla lärare tar inte ansvar för att de regler som är fastställda för skolan följs. (Lpo 94, 2.1 Normer och värden)
- Skolan saknar en plan mot kränkande behandling som uppfyller kraven. (14 a kap. 8 § skollagen)

Bedömningarna redovisas i bilaga 3

Rektorerne och Vårgårda kommun har ansvar för att Hol skola och Lena skolas brister åtgärdas. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast tre månader från den dag beslutet för Vårgårda kommun meddelas. Skolinspektionen kommer då att följa upp beslutet. Skolinspektionen förutsätter dock att rektorn och Vårgårda kommun snarast vidtar åtgärder för att rätta till bristerna. Skolinspektionen kan komma att tidigare än angivet datum begära att få ta del av arbetet med att åtgärda bristerna.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit undervisningsråden Marita Schiller Helander och Elisabeth Fogelberg.

På Skolinspektionens vägnar

Lena Dahlquist

Enhetschef

Jonas Nygren

Utredare/föredragande

Bilagor:**Bilaga 1** Allmänt om tillsynen och beskrivning av skolorna**Bilaga 2** Tillsynsprotokoll och bedömningar för Hol skola**Bilaga 3** Tillsynsprotokoll och bedömningar för Lena skola

Beslut

Datum: 2010-03-09

6 (17)

Dnr 43-2009:3983

Allmänt om tillsynen

Bilaga 1

Skolinspektionen genomför tillsyn i Vårgårda kommun under perioden januari – mars 2010. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Hol skola och Lena skola den 3 februari 2010.

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. Skolbeslutet kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

När tillsynen har genomförts i hela kommunen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för skolväsendet i kommunen i ett beslut (slutligt beslut). Skolbesluten från samtliga skolor i kommunen fogas då till det beslutet som bilagor. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister senast tre månader efter att kommunbeslutet meddelades.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö** samt **enskild elevs rätt**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Hol skola och Lena skola, dels den information som samlats in under besöket. I Hol skola och Lena skola intervjuades rektorena, samtal genomfördes med representanter för lärare och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorena har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Tabell 1.: Antal elever på Hol skola

Skolan	Antal elever
Förskoleklass	9
Grundskola och obligatorisk särskola	75

Källa: Skolans verksamhetsredogörelse 2010

Tabell 2.: Antal elever på Lena skola

Skolan	Antal elever
Förskoleklass	24
Grundskola	113

Källa: Skolans verksamhetsredogörelse 2010

Hol skola är en av Vårgårda kommuns byskolor. Skolan ligger 12 kilometer från tätorten. Skolan bedriver undervisning i åldersintegrerade grupper på grund av att skolan har få elever. Man har vanligen två pedagoger per klass i huvuddelen av undervisningen. På Hol skola finns förskola, förskoleklass, elever i årskurserna 1 - 6 samt fritidshem.

Lena skola är också en av Vårgårda kommuns byskolor. Skolan ligger 15 kilometer från tätorten. På Lena skola finns förskola, förskoleklass, elever i årskurserna 1 - 6 samt fritidshem. Vid Lena skolan har man klasslärarssystem varvid eleverna inte går i åldersintegrerade klasser och varje klass har vanligen en pedagog som undervisar i huvuddelen av ämnena. Till skolans organisation finns även ett antal familjedaghem.

Skolorna utgör ett rektorsområde och det finns två rektorer fördelat på 1,5 tjänst.

Förskola och fritidshem bedöms i separata rapporter och ingår i kommunbeslutet.

Tillsynsprotokoll för Hol skola**Bilaga 2**

Motiveringsrutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. I detta material används begreppet styrdokument som en samlande beteckning för relevanta författningar och allmänna råd.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

☐**Pedagogisk ledning och utveckling av skolan**

Fokus på skolans uppdrag

☐

Lärarnas bedömning och utvärdering

☐

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

☒**Skolans lärandemiljö**

Fokus på lärande

☒

Tillit till elevens förmåga

☐

Trygg lärandemiljö

☒**Enskild elevs rätt**

Bedömning

☐

Undervisningstid och val

☐

Särskilt stöd

☐

Studie- och yrkesvägledning

☐

Avgifter

☐

Rektorns beslutsfattande

☐

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bristområde: Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

- Rektorerna tar inte ansvar för att skolans resultat utvärderas regelbundet.

2 kap. 6 § grundskoleförordningen

Lpo 94, 2.8 rektors ansvar

Det har vid dokumentgranskningen och vid rektorsintervjun framkommit att kvalitetsarbetet i arbetsplan och kvalitetsredovisning inte omfattar en dokumenterad analys och bedömning av måluppfyllelsen i verksamheten på skolnivå. Vissa analyser och bedömningar görs muntligt i olika sammanhang och lärarna följer upp och utvärderar varje elevs kunskapsutveckling men det saknas systematik och dokumentation i arbetet med skolans resultat. Det redovisas resultat, men dessa resultat analyseras och bearbetas inte i alla ämnen i årskurs 3 och 5. Skolan redogör inte heller för åtgärder för ökad måluppfyllelse.

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bristområde: Fokus på lärande

- Rektorerna och lärare arbetar inte aktivt för att öka elevernas möjligheter till inflytande över utbildningens utformning.

4 kap. 2 § skollagen

Lpo 94, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Vid samtal med elever och lärare framkom det att lärarna inte har planerat och utvärderat undervisningen tillsammans med eleverna. Eleverna uppger att de inte har infly-

tande över hur deras utbildning utformas och det håller lärarna med om till viss del. Lärarna uppger att de tycker att det är lärarens ansvar och menar att elevernas inflytande ska vara begränsat.

Det finns ingen plan på skolan för hur omfattningen och utformningen av elevernas inflytande skall anpassas efter deras ålder och mognad, uppger rektorerna vid intervjun. Det finns ingen diskussion bland lärarna om hur det ska gå till heller. Det är lärarna som planerar och leder arbetet och elevernas delaktighet är begränsad i detta avseende.

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bristområde: Trygg lärandemiljö

- Ordningsreglerna är inte förankrade, efterlevs inte i tillräcklig omfattning och är inte anpassade efter skolans förhållande.

6 kap. 8 b § grundskoleförordningen

I intervjun med rektorerna framkom det att skolans ordningsregler inte i tillräcklig utsträckning har utarbetats under medverkan av företrädare för eleverna. Representer för elevrådet uppger att de i efterhand fått ge synpunkter på det färdiga förslaget. Vid dokumentgranskning kan Skolinspektionen konstatera att ordningsreglerna utgör en omfattande och komplicerad text som inte är anpassad till eleverna. Vidare är det samma ordningsregler vid båda skolorna varför reglerna inte är anpassade efter den enskilda skolans förhållanden. Det framkommer vid intervjuer att kännedomen om reglerna hos såväl elever som lärare är låg, därför efterlevs inte reglerna i någon större omfattning.

Företrädare för eleverna ska vara med i processen vid framtagandet av ordningsreglerna. Detta bör bidra till att ordningsreglerna blir anpassade efter skolans förhållande både innehållsmässigt och språkligt. Att eleverna är med i utformandet utgör i sig en del i förankringen. Skolinspektionen fann vid besöket inga allvarliga tecken på att denna brist skulle medföra att skolan inte utgör en trygg lärandemiljö.

- Alla lärare tar inte ansvar för att de regler som är fastställda för skolan följs.

Lpo 94, 2.1 Normer och värden

Vid samtal med elever menade de att lärarna inte alltid tar ansvar för att de regler som är fastställda för skolan följs. Även lärare medger att reglerna är många och skrivna på ett svårt språk och att de därför inte alltid är så att det tas hänsyn till reglerna. Reglerna är inte förankrade hos vare sig elever eller lärare varvid efterlevnaden och lärarnas ansvar för att reglerna följs blir bristfällig.

- Skolan saknar en plan mot kränkande behandling som uppfyller kraven.

14 a kap. 8 § skollagen

Rektorsområdet har ett gemensamt dokument benämnt likabehandlingsplan. Den omfattar även en plan mot kränkande behandling. Skolans plan mot kränkande behandling tar inte hänsyn till den rådande situationen på skolan. Planen saknar slutsatser som kan dras efter en aktuell kartläggning av situationen i verksamheten. Slutsatserna ska ligga till grund för vilka insatser som bland andra avses påbörjas och genomföras det kommande året.

Tillsynsprotokoll för Lena skola**Bilaga 3**

Motiveringsrutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. I detta material används begreppet styrdokument som en samlande beteckning för relevanta författningar och allmänna råd.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygg lärandemiljö

Enskild elevs rätt

Bedömning

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Studie- och yrkesvägledning

Avgifter

Rektorns beslutsfattande

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bristområde: Kunskaper

- Skolan ger inte alla elever förutsättningar att lägst nå målen för utbildningen.

Lpo 94, 2 Mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper

På Lena skola har 85 procent av eleverna nått målen i samtliga ämnen. Måluppfyllelsen vid nationella prov läsåret 08/09 i årskurs 5 är 88 procent och i årskurs 3 är det 70 procent. Uppgifterna baseras på 15-20 elever. De tre senaste åren har flera elever, främst i ämnena: idrott och hälsa, matematik, svenska och engelska bedömts inte nå målen i slutet av det femte skolåret. Det förekommer även enstaka elever som inte når målen i ämnena slöjd och musik. Eventuella skillnader mellan pojkar och flickor har inte redovisats. Skolan har vidtagit vissa åtgärder för att nå ökad måluppfyllelse, bl.a. kartläggning av läs- och skrivutveckling i alla klasser och förskoleklass samt riktat arbete för varje elev i IUP – lektioner. Trots dessa insatser bedömer Skolinspektionen att skolan inte ger alla elever förutsättningar att lägst nå målen för utbildningen. Förutsättningarna brister då skolan inte systematiskt följer upp och utvärderar kunskapsresultaten och låter utvärderingen ligga till grund för de åtgärder som ska vidtas för att öka måluppfyllelsen.

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bristområde: Fokus på skolans uppdrag

- Skolans pedagogiska personal har inte alltid utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

2 kap. 3 § skollagen

Skolan har klassläraresystem. Lärarna är organiserade i arbetslag. Lärarna uppger att de inte bedriver undervisning i varandras klasser på ett sådant sätt och i en sådan omfatt-

ning att eleverna alltid undervisas av en lärare som har utbildning för den undervisning de bedriver. Skolledningen håller med om den beskrivna situationen och uppger att man diskuterar olika lösningar för att bättre tillgodose behovet av lärare med utbildning för den undervisning de bedriver.

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bristområde: Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

- Rektorn tar inte ansvar för att skolans resultat utvärderas regelbundet.

2 kap. 6 § grundskoleförordningen

Lpo 94, 2.8 rektors ansvar

Det har vid dokumentgranskningen och vid rektorsintervjun framkommit att kvalitetsarbetet i arbetsplan och kvalitetsredovisning inte omfattar en dokumenterad analys och bedömning av måluppfyllelsen i verksamheten på skolnivå.

I "Kvalitetsredovisningen för läsåret 0809 Lena-Hol" anges att det finns ett antal elever vid Lena skola som man tidigt sett riskerar att inte nå målen. Det nämns vidare att resurser satts in och åtgärdsprogram upprättats och att man arbetar vidare på att måluppfyllelsen ska bli högre. Skolinspektionen saknar, förutom analys och bedömning, en redogörelse för vad skolan ska arbeta vidare med och vilka resurser som avses i detta sammanhang.

Vissa analyser och bedömningar görs muntligt i olika sammanhang och lärarna följer upp och utvärderar varje elevs kunskapsutveckling men det saknas systematik och dokumentation i arbetet med skolans resultat. Det redovisas resultat, men dessa resultat analyseras och bearbetas inte i alla ämnen i årskurs 3 och 5. Skolan redogör inte heller för åtgärder för ökad måluppfyllelse.

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bristområde: Fokus på lärande

- Rektorerna och lärarna arbetar inte aktivt för att öka elevernas möjligheter till inflytande över utbildningens utformning.

4 kap. 2 § skollagen

Lpo 94, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Vid samtal med elever och lärare framkommer att lärarna inte har planerat och utvärderat undervisningen tillsammans med eleverna. Eleverna uppger att de inte har inflytande över hur deras utbildning utformas. Lärarna håller med om det, även om de tydligt uppger att de tycker att det är lärarens ansvar och menar att elevernas inflytande ska vara begränsat.

Det finns ingen plan på skolan för hur omfattningen och utformningen av elevernas inflytande skall anpassas efter deras ålder och mognad, uppger rektorerna vid intervjun. Det finns heller ingen diskussion bland lärarna om hur det ska gå till. Det är lärarna som planerar och leder arbetet och elevernas delaktighet är begränsad i detta avseende.

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bristområde: Trygg lärandemiljö

- Ordningsregler är inte förankrade, efterlevs inte i tillräcklig omfattning och är inte anpassade efter skolans förhållande.

6 kap. 8 b § grundskoleförordningen

I intervjun med rektorerna framkom det att skolans ordningsregler inte i tillräcklig omfattning har utarbetats under medverkan av företrädare för eleverna och deras vårdnadshavare. Representer för elevrådet uppger att de i efterhand fått ge syn-

punkter på det färdiga förslaget. Vid dokumentgranskning kan Skolinspektionen konstatera att ordningsreglerna utgör en omfattande och komplicerad text som inte är anpassad till eleverna. Vidare är det samma ordningsregler vid båda skolorna varför reglerna inte är anpassade efter den enskilda skolans förhållanden. Då kännedomen om reglerna hos såväl elever som lärare är låg så efterlevs inte reglerna i någon större omfattning.

Företrädare för eleverna ska vara med i processen vid framtagandet av ordningsreglerna. Detta bör bidra till att ordningsreglerna blir anpassade efter skolans förhållande både innehållsmässigt och språkligt. Att eleverna är med i utformandet utgör i sig en del i förankringen.

- Alla lärare tar inte ansvar för att de regler som är fastställda för skolan följs.

Lpo 94, 2.1 Normer och värden

Vid samtal med elever menade de att lärarna inte alltid tar ansvar för att de regler som är fastställda för skolan följs. Även lärare medger att reglerna är många och skrivna på ett svårt språk och att de därför inte alltid är så att det tas hänsyn till reglerna. Reglerna är inte förankrade hos vare sig elever eller lärare varvid efterlevnaden och lärarnas ansvar för att reglerna följs blir bristfällig.

- Skolan saknar en plan mot kränkande behandling som uppfyller kraven.

14 a kap. 8 § skollagen

Rektorsområdet har ett gemensamt dokument benämnt likabehandlingsplan. Den omfattar även en plan mot kränkande behandling. Skolans plan mot kränkande behandling tar inte hänsyn till den rådande situationen på skolan. Planen saknar slutsatser som kan dras efter en aktuell kartläggning av situationen i verksamheten. Slutsatserna ska ligga till grund för vilka insatser som bland andra avses påbörjas och genomföras det kommande året.